

(Приказ књиге Слободана Рељића, *Криза медија и медији кризе*, Службени гласник, Београд 2013)

Судећи према још једној књизи коју је даривао српској медијској и друштвеној сцени, истакнутог српског новинара и уредника Слободана Рељића сада упознајемо и као врсног стручњака, трагача и аналитичара једног од најважнијих стубова савременог друштва - медија, новинарства и уопште међуљудског и цивилизацијског комуницирања. Кад ово кажем, мислим да нимало не претерујем јер нам Рељићева нова књига *Криза медија и медији кризе*

готово енциклопедијски представља историјат, путеве и развој, истине и заблуде не само штампарства, новинарства, медија, а нарочито њихов утицај, употребу и злоупотребу, већ и све друге токове у овој сфери, па и шире, у друштвено-економским односима у последњим вековима наше цивилизације.

Ова обимна студија, настала из Рељићеве докторске тезе „Промена структуре медија у савременом капитализму, узроци, актери, последице“, структурирана је онако како наука захтева: од увода, детаљне разраде у пет подтематских поглавља са закључком на крају и прецизном апаратуром. О озбиљности захвата теме и њене обраде говори не само њених безмало пет стотина страница, већ и огромна литература која је поређана у чак двадесет страница са стотинама аутора и радова на које се Рељић позива, цитира и указује кроз своје разматрање и обраду. Читајући ову књигу сусрећемо се са именима, ставовима и сазнањима свих релеватних социолога, економиста, филозофа, историчара, истраживача и аналитичара медија и уопште друштвене мисли, капиталистичког и корпоративног система, па је отуда она и својеврсна историјско-социолошка студија тих система. Наравно, са посебним освртом на тему исказану у наслову.

Аутор на самом почетку креће у објашњење и доказивање крвавих трагова капитализма којим су медији у служби својих газди обојили нашу жељу да сазнамо истину. То Рељић чини на примерима свргавања последњег комунистичког лидера у Европи Николае Чаушескуа 1989. године и наводним масакром кинеских студената на пекиншком тргу Тијенанмен, уз ондашње тврдње о десетинама хиљада стрељаних и убијених од стране комунистичких режима, да би се много година касније утврдило како су то биле манипулације и измишљотине оних који су те догађаје инспирисали и организовали како би срушили те последње „бастионе комунизма“. Разлажући у другом делу књиге детаљније једну од главних опсесија Запада и корпоративног капитализма, а то је комунизам, који као недемократски и диктаторски систем треба елиминисати, аутор упозорава да се у том антикомунистичком пропагандном походу на комунистичке државе и њихова вођства примењују најцрње дисквалификације и оптужбе за огромне злочне и геноцид, чиме се заправо поништава и девалвира сам холокауст, нацистичка и фашистичка варварства и геноцид над више народа, у коме је у Другом светском рату страдало на милионе људи.

Та матрица антикомунизма и страха од црвених ђавола, коју Рељић и други аналитичари издвајају као једну од основа корпоративне медијске пропаганде, биће примењена и на нашим просторима и у рушењу српског (Милошевића), али других такозваних диктатора (Садама Хусеина, Гадафија и др).

Ти примери су само врх леденог брега у укупним понашањима и радњама у којима страда истина, али и цео друштвеним систем, народи и државе, о томе како медији и њихови власници постају ударна песница корпоративног капитализма, разарања непослушних влада и земаља и преузимања њиховог богатства у замену за празна обећања масама о некаквој демократији и људским слободама.

Колега Рељић најпре детаљно анализира околности, позадину и циљеве историјских преокрета, настанка капитализма и посебно његов врх - корпоративни савремени капитализам, дакле период од безмало четири века од његове појаве, затим преусмеравање и преузимање богатства, сталне сукобе сиромашних и богатих, процес у којима су богати све богатији, а сиромашни све сиромашнији. И све то кроз врло илустративне и упечатљиве примере, попут оног да је Бил Гејтс једног тренутка био богатији од 100 милиона Американаца заједно, или да чак 93 одсто укупно увећаног прихода припада само једном проценту најбогатијих. У тој општој глобализацији, чији смо непосредни сведоци, профит прождире све око себе, сиромаштво се увећава, солидарност и једнакост нестају, технолошки напредак и индустријализација живота и културе избацују радну снагу, број незапослених фрапантно расте, јединка се срозава, срозавају се моралне вредности, на делу је тоталитаризам и производња покорности, повлачење интелектуалне критичке свести и увођење експерата који постају најбољи тумачи газдиних хтења и намера. У таквим околностима, како наводи Рељић, „медији више не покушавају да информишу грађане да би они могли да квалитетно одлучују, него их дезинформишу и збуњују, развлаче њихову пажњу и онда посредују да им 'контролори' дају понуду коју неће моћи да одбију“. И тако све пролази без великих потреса и немира. Чак и ратови и огромна разарања и страдања људи пролазе безмало неприметно и доживљавају се као некакви спектакли које равнодушан народ посматра као сензацију а не као трагедију.

Рељић заправо даје пресек стања и анализу структуре друштвених моћи и немоћи, изворе кризе, начине заштравања и опасности које следе. Он представља стубове те моћи, међу којима су транснационалне корпорације, савремене капиталистичке државе, војни естаблишмент и медији који су ту да код грађана развијају веру у оно што их уверавају моћни. Рељић нам нашироко доказује ко, како и зашто влада људима, народима и светом у целини.

Медији као ударна песница корпоративног капитала

Пише: Ђорђе Јевтић
недеља, 21 септембар 2014 08:42

